

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie budowy nowego domu
na szpital powszechny w Tarnopolu.

Wysoki Sejmie!

Szpital w Tarnopolu mieści się obecnie w starym zawilgoconym budynku miejskim, w którym prócz chorych mieszka jeszcze w suterenach 20 ubogich miejskich.

Ubikacye przeznaczone na szpital zajmują osiem pokoi, mogących według wymagań higienicznych pomieścić conajwyżej 45. chorych, tymczasem stale znajduje się tam 75 łóżek, a zdarzają się wypadki, że 120 i więcej osób dziennie przebywa na kuracyi.

Wskutek tego niepodobnym jest do przeprowadzenia jakibądź podział tych ubikacyi nie tylko odpowiednio do rodzaju choroby, ale nawet według płci i podczas większego napływu chorych, bywają wypadki, że po dwóch mieścić się musi na jednym łóżku.

Budynek sam położony jest w środku miasta przy jednej z najruchliwszych ulic, gdzie latem z powodu nadmiernego turkotu i kurzu, nie podobna otwierać okien dla przewietrzania, a że dziedziniec w nim jest mały i tam mieszczą się wychodki nie mające kanału odpływowego, więc niebezpieczeństwo wybuchu zaraźliwej choroby w szpitalu wisi ciągle nad miastem, śmiertelność zaś między leczonymi jest większa, niż w którymbądź ze szpitali sąsiednich.

Z powodu braku pomieszkania dla rządu, dozór nad chorymi bardzo na tem cierpi i utrudnia prawidłowe funkcyonowanie służby szpitalnej.

C. k. Namiestnictwo jako władza nadzorcza nad zakładami sanitarnymi, już od lat kilkunastu wzywa nas do zaradzenia tym niedogodnościom, lecz wobec niemożności znalezienia w Tarnopolu innego budynku przydatnego na pomieszczenie szpitalu i wobec braku dostatecznych funduszków na pobudowanie nowego, sprawa ta mimo usilnych starań Wydziału krajowego i długoletnich rokowań z gminą w tym kierunku nie mogła do chwili obecnej odnieść pożądanego skutku.

Przebieg tej sprawy jest następujący:

Szpital w Tarnopolu założyła gmina z własnych funduszków jeszcze w r. 1837.

W roku 1856. ówczesny c. k. Starosta Piwocki zarządził składki publiczne na budowę szpitala i tą drogą zebrał kwotę 71.548 za którą rozpoczęto budowę szpitala na wielką skalę tak, że za te fundusze wzniesiono tylko same mury pod dach i dalszej budowy z powodu braku funduszków musiano zaniechać.

Wydział krajowy objąwszy nadzór nad szpitalami, wobec niemożności wykonania budynku, do czego potrzebną byłaby kwota jeszcze conajmniej 90.000 zł, w celu urato-

wania tej budowy od ostatecznej ruiny i uzyskania jakiegobądź kwoty dla szpitala, w roku 1880. zezwolił na jej sprzedaż przez publiczną licytacją. Kupił niedokończony budynek gmina m. Tarnopola za 24.750 zł., z której jeszcze wypłacono dług funduszowi ochotników w kwocie 6.032 zł. 91 $\frac{1}{2}$ ct., tak że z tego źródła pozostała dla funduszu szpitalnego kwota 18.717 zł. 9 ct.

Mając wciąż na widoku budowę nowego szpitala, Wydział krajowy w r. 1887, zezwolił na kupno innego placu w Tarnopolu za cenę 2.000 zł. i polecił Magistratowi wykonanie odpowiednich planów i kosztorysów. Lecz budowie zamierzonej sprzeciwiło się c. k. Starostwo tamtejsze utrzymując, iż kupiony plac jest za mały na podobny zakład, a Wydział krajowy nie podzielając tych zapatrywań odwołał się do decyzji c. k. Namiestnictwa, które odezwą z dnia 21. Grudnia 1888. roku L. 76.238. oświadczyło, iż po zasięgnięciu opinii Rady zdrowia nie może zezwolić na budowę szpitala na gruncie wskazanym.

Rozpoczęto zatem starania o kupno innego placu i w roku 1895. za zgodą władz politycznych zakupiono grunt przy ulicy Dziewiczej i Krętej za cenę 6.800 zł. Następnie przygotowano szkice i kosztorysy przyszłej budowy na podstawie normalnych planów przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem już dawniej ułożonych.

Nowy budynek dający pomieszczenie dla 100 chorych podług kosztorysów sprawdzonych przez Wydział krajowy kosztować będzie 105.100 zł.; zaś wydatki na jego urządzenie wewnętrzne 10.000 zł. czyli ogółem 115.100 zł. Na pokrycie tego szpital posiada obecnie:

a) fundusz zakładowy, pozostały ze sprzedaży niedokończonego budynku z narosłemi procentami, wraz z funduszem rezerwowym, wynoszącym obecnie	45.000 zł.
b) subwencję przez Radę miejską w Tarnopolu, uchwałą z d. 6. czerwca 1895. roku przyznaną	20.000 „
c) ofiarowany tą samą uchwałą stary budynek miejski, w którym mieści się obecny szpital wartości około	10.000 „
d) wartość gruntu, na którym c. k. Namiestnictwo nie zezwoliło na budowę szpitala w cenie około	1.200 „
Razem	76.200 zł.

Zatem do skutecznienia całej budowy wraz z urządzeniami wewnętrznymi brakuje 38.900 zł. Wobec takiego stanu sprawy i niemożności dalszego pozostawienia szpitala w budynku dotychczas zajmowanym, skutkiem czego musiałby on być w najbliższym czasie zamkniętym — dalej z uwagi, że gmina miasta Tarnopola jakkolwiek nie jest żadnemi ustawami do świadczeń tego rodzaju obowiązana. przyjmuje znaczny udział w dostarczeniu potrzebnych na budowę szpitalu funduszków — Wydział krajowy jest zdania, że koniecznym jest w tym razie przyjsie funduszu krajowego z pomocą, tem więcej, że uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. maja 1893. roku uczyniono to dla budującego się obecnie nowego szpitala w Wadowicach. Udzielenie zatem zezwolenia na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 zł. z możliwością zabezpieczenia jej hipotecznego na wybudować się mającym gmachu szpitalnym, byłoby na razie wystarczającym, jeżeli gmina miasta Tarnopola, prócz ofiarowanych już datków, dostarczy reszty brakujących funduszków w kwocie 8.900 zł. do ukończenia budowy potrzebnych. Spłata zaciągnąć się mającej pożyczki 30.000 zł. nastąpiłaby przez odpowiednie podniesienie taksy leczniczej, aby tym sposobem do spłaty tej przyczyniały się i osoby na swój koszt leczące się w szpitalu.

Podług tabeli amortyzacyjnej Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie roczna rata od pożyczki 30.000 zł., spłacalnej w ciągu $35\frac{1}{2}$ lat wyniesie w stosunku $4\frac{1}{2}$ procentu rocznego, kwotę 1.350 zł., co wobec dotychczasowej średniej frekwencji chorych w szpitalu, dającej 30.000 dni leczenia, spowoduje podniesienie obecnie obowiązującej taksy 45 ct., od dorosłych tylko o $4\frac{1}{2}$ centa.

Z tych zatem powodów, stosując się do postanowień uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880. roku, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwala na budowę nowego gmachu szpitalnego w Tarnopolu na 100 łózek.
- II. Na częściowe pokrycie kosztów tej budowy poleca Sejm Wydziałowi krajowemu zaciągnąć p życzkę w kwocie 30 000 zł., ubezpieczyć się mającą na hypotecę tego budynku, której odsetki i raty amortyzacyjne opłacane być mają przez podniesienie taksy tego szpitala, pod warunkiem, że resztę kosztów budowy gmina miasta Tarnopola pokryje z własnych funduszów, tudzież że fundusz szpitala będzie intabulowany właścicielem.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 19. listopada 1895.

Marszałek krajowy:

Stanisław hr. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Horszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

